

De weg naar het verpleeghuis

De wachtlijsten voor verpleeghuizen zijn lang en nemen toe: er wachten ongeveer 21.000¹ mensen op een plek. In veel gevallen bereiken de wachtenden lastig of (te) laat het verpleeghuis door het 'verdringingseffect': door crisissituaties zoals het omvallen van mantelzorg of het ontstaan van acute zorgvragen krijgen anderen voorrang op de mensen die op de wachtlijst staan. Met als gevolg een vicieuze cirkel. We brengen dit in beeld door mevrouw Bos te volgen op haar route naar het verpleeghuis.

Dit is mevrouw Bos, 88 jaar oud en woont al jaren alleen. Eerst kreeg ze **hulp in de huishouding**, maar sinds een jaar ook steeds intensievere mantelzorg en **wijkverpleging**.

Mevrouw Bos

De situatie van mevrouw Bos verslechtert: de diagnose dementie is gesteld en ze komt op een punt dat het ook met technologische hulpmiddelen thuis onhoudbaar wordt. Ze gaat daarom **verpleegzorg** aanvragen bij het CIZ.

Indicatiestelling

Het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ) beoordeelt welke zorg nodig is en geeft een indicatiebesluit. Het zorgkantoor in de regio krijgt hierover bericht.

Aantal mensen met een Wlz-indicatie: 187.500²

Zorg

Het zorgkantoor wijst de zorg toe aan de zorgaanbieder. Mevrouw Bos gaat in gesprek: wil ze **verpleegzorg thuis** ontvangen of in een verpleeghuis?

"Ik wil naar een verpleeghuis."

Verpleeghuis
Er is een wachtlijst

Verpleegzorg thuis
Via vpt of mpt

WACHTLIJST

ca 21.000¹ mensen (en ontvangen eventueel overbruggingszorg)

Arbeidsmarkt tekort

Overbelasting eerste lijn

Verdringingseffect

Zorgprofessionals beoordelen wie het meest urgent is.

Duurt lang...

Geen mantelzorger meer

VOORRANG

3 maanden later

- Grotere zorgvraag door toenemende vergrijzing
- Aantal verpleeghuisplekken begrensd op 130.000

Dus steeds meer ouderen ontvangen intensievere zorg in de thuissituatie met risico op crisissituaties.

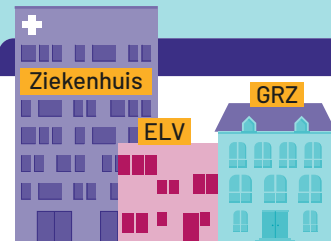
Verpleeghuizen

Jaarlijkse instroom: ca. 55.000³ mensen. Bijna de helft⁴ hiervan komt met voorrang in het verpleeghuis (vanuit crisis en acute zorg).

Na een flinke tijd op de wachtlijst verslechtert de situatie van mevrouw Bos en kan de mantelzorg het niet meer aan. Er ontstaat een crisissituatie en mevrouw Bos komt met voorrang in het verpleeghuis.

Legenda

Zorgwet	Eigen bijdrage
Wmo <ul style="list-style-type: none"> • Hulp bij huishouden • Hulpmiddelen thuis 	€
Wet langdurige zorg <ul style="list-style-type: none"> • Volledig pakket thuis (vpt) • Modulair pakket thuis (mpt) • Verpleeghuis 	€ € € (afhankelijk van leveringsvorm)
Zorgverzekeringswet <ul style="list-style-type: none"> • Ziekenhuis • Wijkverpleging • Geriatrische revalidatiezorg (GRZ) • Eerstelijns verblijf (ELV) 	✗ (soms wel eigen risico)

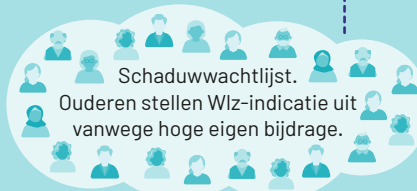

Acute zorg

Bij een acute zorgvraag kan iemand in een **ziekenhuis** of een **tijdelijk verblijf (ELV)** terecht komen. Soms komt de oudere na het ziekenhuis in een **revalidatiekliniek (GRZ)**. Als iemand na ziekenhuis, ELV of GRZ niet meer terug naar huis kan, is opname in een **verpleeghuis** noodzakelijk. Zij krijgen voorrang op de mensen die op de wachtlijst minder urgent zijn.

Crisiszorg

Door een ingrijpende gebeurtenis kan het voorkomen dat iemand onmiddellijk **verpleegzorg** nodig heeft. Bijvoorbeeld als de mantelzorg ineens niet meer beschikbaar is of de gezondheidssituatie verandert. Als iemand niet meer verantwoord thuis kan wonen is opname in het **verpleeghuis** noodzakelijk. Zij krijgen voorrang op de mensen die op de wachtlijst minder urgent zijn.

Schaduw wachtlijst. Ouderen stellen Wlz-indicatie uit vanwege hoge eigen bijdrage.

Daarnaast nog ca. 11.000¹ wachtenden uit voorzorg (zij staan formeel niet op de wachtlijst maar hebben wel een Wlz-indicatie).

CIZ

Heeft iemand blijvend intensieve zorg nodig? Het CIZ onderzoekt wie recht heeft op de langdurige zorg.

De toegangscriteria voor de Wet langdurige zorg (Wlz) zijn: iemand heeft blijvend 24 u zorg in nabijheid of permanent toezicht nodig.

Het CIZ besluit vervolgens het best passende zorgprofiel voor de aandoening van de cliënt, van zorgprofiel VV4 tot en met VV 9B.

De cliënt heeft met een Wlz-indicatiebesluit wettelijk keuzevrijheid in de leveringsvorm van de zorg: verpleegzorg thuis ontvangen zoals met een vpt en mpt of in het verpleeghuis.

Zorgkantoren

Zorgkantoren zijn ervoor verantwoordelijk dat iedereen met een Wlz-indicatiebesluit de zorg krijgt die hij of zij nodig heeft. Dat heet de zorgplicht. Mensen kunnen de verpleegzorg thuis ontvangen of in een verpleeghuis. Daarvoor sluiten zorgkantoren contracten met zorgaanbieders zoals met de verpleeghuizen om de zorg te leveren.

Kan iemand niet terecht bij de zorgaanbieder van zijn voorkeur dan komt de cliënt op de wachtlijst terecht. De zorgaanbieder houdt contact met de mensen op de wachtlijst en bepaalt in overleg met de wachtenden de mate van urgentie.

Wanneer iemand met een persoonsgebonden budget, pgb, zelf de zorg wil regelen dan kan het zorgkantoor een pgb toekennen.

1. Zorginstituut, februari 2023
2. CIZ, januari 2023
3. Monitor Langdurige zorg (jaargegevens 2022)
4. Nederlandse Zorgautoriteit, december 2022

